

לכבוד
קרן טרנר-אייל
מנכ"ל
משרד האוצר

הנדון: התוכנית הכלכלית ורשת הביטחון – סיכום ביניים והמלצות להמשך

הסגר השני שנכפה על כלכלת ישראל צפוי להביא לתוספת של כ-200 אלף דורשי עבודה חדשים ועלול להפוך את ישראל לאזור אסון כלכלי.

המגזר העסקי כולו שספג מחודש מרץ פגיעה משמעותית בפעילות מגיע חבול ובמצב קשה לסגר הנוכחי, מה שעלול להפוך אותו לקשה אף יותר מהסגר הראשון. בנוסף, לאור ניסיון העבר המעסיקים צופים סגר שלישי בחודש דצמבר.

להלן הצעותינו להמשך ניהול המשבר מהפן הכלכלי, ההצעות מחולקות לשני פרקים:

1. סטטוס התוכניות הכלכליות שהוצעו עד כה והצעות לשיפורן ובראשן:
 - א. יישום תוכנית צמיחה והאצה, ויצירת ביקושים לתוצרת מקומית.
 - ב. החלת חל"ת גמיש בדומה לקיים לעובדי הממשלה.
 - ג. יישום מנגנון הכשרות מקצועיות.
 - ד. הגדלת הפיצויים במסגרת מענקי הוצאות קבועות והסרת מגבלת המחזור לעסקים לקבלת המענקים (ביטול מחזור הגג של 400 מל"ח)
2. המלצות נוספות שטרם יושמו ע"י הממשלה:
 - א. הקלות נוספות בארנונה.
 - ב. תוכנית תמריצים לעובדים שיחזרו מחל"ת.
 - ג. אורכה מיידית לדיווחים ותשלומים לרשויות המס.
 - ד. קיזוז רווחי 2019 עם הפסדי 2020 בתשלומי מיסים והחלת מע"מ מזומן.
 - ה. מתן פיצוי גם לעוסקים שמדווחים באיחוד עוסקים למע"מ, לרבות חברות אם המדווחות באופן מאוחד עם חברות הבנות.

טבלת הרמזור הכלכלי

נושא	האם הצליח	מה נדרש	הערות
מענקי הוצאות קבועות	חלקית	<ol style="list-style-type: none"> 1. הפחתת הרף ל-25% החל מפעימת מאי-יוני 2020 והגדלת התקרה ל 750 אלף ₪. 2. הרחבת המענק לכלל העסקים. 	ראה/י סעיף 3 להלן
מענקי חזרה מחל"ת ותשלומי חל"ת	לא	<ol style="list-style-type: none"> 1. הקלת המנגנון הבירוקרטי, למענק החזרה מחל"ת וביטול הרישום לעובדים. 2. יצירת מענק התמדה שיכלול רכיב שיעודד את העובדים לחזור מחלת ע"י הקשחת התנאים לחל"ת ארוך והחלפת מענק החזרה מחל"ת למענק התמדה לעובד שחזר מחל"ת. 3. החלת חל"ת גמיש במגזר הפרטי, בדומה להטבה לעובדי הממשלה. 	<p>לעניין פישוט בירוקרטי ראה/י פירוט בסעיף 4 להלן.</p> <p>לעניין מענק התמדה ראה פירוט בסעיף 1 להלן</p> <p>לעניין החלת חל"ת גמיש ראה/י סעיף 7 בהסכם הקיבוצי לעובדי המדינה ("תשלום פיצוי מיוחד")</p>

נשיאות המעסיקים והעסקים בישראל

נושא	האם הצליח	מה נדרש	הערות
הקרן להלוואות בערבות מדינה	כן	בחינת שיעור והיקף האישורים לעסקים קטנים, ובהתאם בחינת הגדלת ערבות המדינה לשווי התיק (עומד כיום על 15%)	
הלוואות למעסיקים גדולים	כן	יש לשמור את הקצאת הקרן למקרה עלייה בביקושים לקרן.	
קרן ביטוח אשראי	כן	הארכת הקרן ל 2021 והגדלת היקף הקרן לאור התמשכות המשבר והגל השני.	
פטור מארנונה לחודשים מרץ-מאי	כן	נדרש טיפול ברשויות שלא העבירו את ההנחה לכלל העסקים, או ניצלו את מתן ההנחה כמנוף לסוגיות אחרות מול העסקים.	
פטור מארנונה לחודשים יוני – אוקטובר	לא	1. נדרש מנגנון פשוט שיזכה את העסקים בפטור מלא. קיים חשש כי על פי המנגנון המוצע, זכאים רבים לא יוכלו לנצל את ההנחה. 2. הרחבת ההטבה לכלל העסקים.	ראה/י סעיף 8 להלן. פורסם תזכיר חוק המרחיב את הפטור לירידה של 25% לחודשים ספט-אוק' בלבד
דחיית תשלומי מים	לא	החלטות הממשלה לא התקבלו ע"י תאגידי המים. יש ליישם דחייה גורפת בתשלומי המים של העסקים.	לא פורסמו נתונים על מיצוי ההטבה
דחיית תשלומי חשמל	לא	לא ניתנה דחייה בחשמל לעסקים באופן מוסדר. יש ליישם דחייה גורפת בתשלומי החשמל של העסקים, וגם לגבי עסקים שלא צורכים חשמל מחברת החשמל.	לא פורסמו נתונים על מיצוי ההטבה
דחיית תשלומי מע"מ	לא	הדחיות שניתנו היו לתקופות קצרות ורק לחלק מהעסקים. יש ליישם דחייה משמעותית ולכלל העסקים.	
הקדמת תשלומים ממשלתיים לעסקים	חלקית	לא כל הגופים יישמו את הנחיית החשכ"ל, ומשרד הבריאות עדיין מוחרג	
מודל חל"ת גמיש	לא	החלת מודל גמיש במגזר הפרטי, ולא רק במגזר הציבורי.	
הכשרות מקצועיות	לא	יישום התוכניות להכשרה מקצועית, ע"י מתן שוברים למעסיקים ויישום OJT.	
אי הכרה בשיקים מבוטלים	חלקית	התוכנית הביאה לפגיעה במוסר התשלומים.	
הקלות רגולטוריות	כן	הארכת הדחייה ל 2021 לאור התמשכות המשבר הכלכלי והגל השני.	
פחת מואץ		יש להשלים החקיקה בנושא.	
תוכנית האצה	לא	לא הוצגה תוכנית מעשית ע"י הממשלה מעבר להקצאת תקציבים שמשלימים את תקציבי 2020 בהשוואה ל 2019.	
מענק שימור עובדים לסגר ספטמבר-אוקטובר		הפעלת התוכנית לא החלה – לאור הסגר והימשכותו יש להוריד את רף השימור ממנו מקבלים מענקים בעסקים ב 10% לפחות ולהגדיל את הסכום פר עובד.	

הצעות נוספות ליישום בתוכנית הכלכלית של משרד האוצר

1. מענק לעובד לשם עידוד חזרתם של עובדים מחל"ת

מנתוני הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה עולה כי במסגרת סקר ייחודי שבוצע במהלך אוגוסט 2020 עולה כי כ- 18.7% מהמועסקים במשק הנמצאים בחל"ת אינם מעוניינים לשוב לעבודה, זאת ככל הנראה על רקע הכרזת משרד האוצר על הארכת תקופת הזכאות לדמי אבטלה עד יוני 2021. מוצע להעניק לעובדים מענק שמטרתו לעודד חזרה לשוק התעסוקה. המתווה המוצע הינו מענק חד פעמי לעובד בגובה 9,000 ₪. המענק יינתן לאחר תקופת עבודה רצופה של שלושה חודשים כדי להבטיח את התמדת העובד.

כל זמן שמגנון מתן דמי האבטלה לשוהים בחל"ת בתוקפו, אין לעובדים אלו תמריץ לחזור לעבודה. לפיכך, מוצע המנגנון להלן אשר יאפשר מתן תמריץ כספי לעובד בגין חזרה לעבודה, ואילו דמי האבטלה יתנו רק בעבור עסקים שאין ביכולתם להחזירם לפעילות.

המנגנון המוצע

א. **זכאות העובד** – יחול על כלל העובדים במשק שיחזרו מחל"ת ויועסקו במשך שלושה חודשים במקום עבודתם (אצל מעסיק חדש או קיים), כאשר המענק ייתן לעובד ישירות בסוף התקופה.

ב. **גובה המענק** – מענק חד פעמי בגובה 9,000 ₪.

ג. **מנגנון מוצע ליישום** – התבססות על המערכת המקוונת הקיימת של הביטוח הלאומי לדיווח על עבודה מועדפת. במסגרת הדיווח באתר הביטוח הלאומי יידרש העובד להמציא אישור מהמעסיק על חזרה לעבודה ותקופת העסקה רציפה של שלושה חודשים.

2. מסלול פיצויים מרכזי בגין פגיעה בפעילות הכלכלית (מסלול מחזוריים) –

הפתרונות הממשלתיים שהוצגו עד כה אינם מספקים פתרון מלא לעסקים רבים. העדר פיצוי מרכזי הוביל לפתרונות התייעלות קיצוניים ובהם הותרת עובדים בחל"ת, פיטורי עובדים ואף חוסר יכולת להמשיך את הפעילות העסקית לנוכח משך המשבר. על רקע כניסת המשק הישראלי לגל השני של הקורונה, וההבנה כי מציאות הקורונה תלווה את המשק עוד זמן רב, נדרש להפעיל מיד מנגנון פיצויים מרכזי בגין אובדן מחזור בשל מגפת הקורונה לכל ענפי המגזר הפרטי ולכל העסקים בכל היקף פעילות. רק קביעת מנגנון שקוף ואחיד, אשר יסתמך על דיווחי העסקים כדי לשחרר את הפיצוי באופן מהיר, לכל המגזר הפרטי בישראל יאפשר פעילות מחודשת של המשק תוך צמצום ניכר במספר המפוטרים.

מנגנון הפיצויים יזרים גם משאבים להתאוששות המשק, יגביר ביטחון כלכלי ויעודד צריכה פרטית. הטכניקה להפעלת מנגנון הפיצויים המרכזי מוכרת והופעלה בעבר בהצלחה רבה בעימותים ביטחוניים בישראל בעבר. על מנת להתאים את המסלול למציאות הקורונה, יש לאשר הוראת שעה, כך שיוגדר כי עסקים שנפגעו ממשבר הקורונה (ללא הגבלת היקף פעילות) יוכרו כזכאים לפיצויים במסגרת תקנות מס רכוש וקרן פיצויים (תשלום פיצויים - נזק מלחמה ונזק עקיף) שיורחב לנפגעי המגפה. בכדי להאיץ את מתן הפיצוי, מוצע כי הפיצוי יינתן במסלול ירוק, על סמך דיווחי מבקשי הפיצוי, כאשר הנתונים ייבדקו ויינקטו סנקציות חריפות כלפי מי שלא דיווח אמת.

3. מתן אורכה מיידית לדיווחים ותשלומים לרשויות המס כגון מע"מ, מקדמות וכדומה בגין חודש אוגוסט עד לתחילת חודש נובמבר. מבלי שהדבר יישא הפרשי הצמדה או ריבית.
4. בקשה להארכת מועדי הגשת הבקשות למענק לעידוד תעסוקה (להלן: "הפעימה הרביעית") בעבור חודשי הזכאות יוני ויולי 2020, לפחות עד תום חודש אוקטובר בשל, בין היתר, העובדה ששיעור המיצוי הוא נמוך באופן מהותי.
5. פיצוי "איחוד עוסקים" - נדרש לתקן במסגרת התכנית הכלכלית את פעימת החזר ההוצאות הקבועות לעניין המדווחים למע"מ במסגרת איחוד עוסקים. העסקים באיחוד עוסקים שסך המחזורים שלהם יחד בכל העסקים חוצה את הרף שנקבע בפעימות השונות, לא קיבלו בכלל סיוע מהמדינה מתחילת משבר הקורונה, חלקם סגרו בשל כך וחלקם בסכנת סגירה, בעיקר לאור התמשכות המשבר והטלת מגבלות נוספות.
6. מע"מ מזומן ומע"מ בייבוא - דחיית תשלום המע"מ מזמן שחרור הסחורות בנמל למועד הגשת דו"ח המכירות החודשי.
7. קיזוז הפסדי 2020 מול רווחי 2019 - כרגיל הפסד מקוזז מול רווחי השנה הבאה, אך הבעיה היא עכשיו. בעיה זו התעצמה עם הסגר של חגי תשרי. על כן יש לאפשר למגזר העסקי בשנת 2020 לקזז הפסדים מול רווחי שנה קודמת.
8. הפחתת נטל עלות הארנונה על המגזר העסקי נוכח משבר הקורונה -
- הארכת מתן הפטור מתשלומי ארנונה לכלל העסקים, וללא הגבלת מחזור בשיעור של 100% לשלושת החודשים יוני-ספטמבר 2020, זאת באופן זהה לפטור שניתן לחודשים מרץ-מאי 2020, לנוכח המשך התפשטות נגיף הקורונה בישראל והסגר השני, זאת במקום מודל ההנחות המוצע כיום למתן בגובה של 95% למי שמחזורו ירד ב-60% לפחות, אשר אינו תואם את המציאות בה אנו מצויים. במסגרת ההקלות יש להעניק גם פטור מאגרת שילוט לעסקים הנדרשים לכך.
 - בנוסף, נבקש להקפיא את העלאת תעריפי הארנונה לעסקים בשנים 2021-2023 במסגרת מנגנון העדכון האוטומטי.
 - נבקש כי משרדי הפנים והאוצר יקפאו מתן אישורים חריגים להעלאת תעריפי הארנונה, בשנים 2021-2023.
 - כמו כן, בתקופה בה מתמודד המגזר העסקי עם הצורך בביצוע מהלכי התייעלות כלכליים, לצד הצורך לשמר את עובדיו. ראוי ונכון כי יוחזר מקדם ההתייעלות לנוסחת העלאת הארנונה ובכך יחויבו הרשויות המקומיות בביצוע מהלכי התייעלות גם מצידן.
9. החזרת מערכת החינוך לגיל הרך -
- העלות של כל יום בו מערכת החינוך לא פעילה הנזק למשק הוא 450 מיליון ₪. אנו דורשים חזרה של הגיל הרך למסגרות החינוך במקביל לפתיחת המשק. כזכור, לפי עבודה של האוניברסיטה העברית בשיתוף הדסה, ילדים עד גיל 10 אינם הגורם המניע את המגיפה בישראל.
10. תיעול הצריכה הפרטית בשוק המקומי -
- במטרה להגדיל את הפעילות הכלכלית של המגזר העסקי בישראל, יש לעודד רכישת תוצרת הארץ ורכישות בשוק המקומי ("ישראלי רוכש מישראלי"). ניתוב הצריכה הפרטית בעיקר לשוק המקומי יספק ביקושים חשובים למשק אשר סובל מירידה חדה בביקושים בעקבות תחושת אי הודאות והיקף הבלתי מועסקים הגדול. במסגרת זו יש לבטל כל אפליה לרעת המגזר המקומי ולטובת ספקי חוץ ע"י ביטול הפטור ממע"מ על ייבוא עד \$75.

11. הגדלת הביקושים הציבוריים למגזר העסקי בישראל –

- על מנת להבטיח ביקושים מקומיים למגזר העסקי, יש לבצע התאמות מיידיות בתקנות חוברת המכרזים (העדפת תוצרת הארץ), כמתואר להלן:
- א. הרחבת תחולה לכל עסקה בכסף ציבורי לרבות מכרזים מעורבים, עסקאות במימון מתקדם (PPP, PFI, BOT) שרשור ספקים והליכים תחרותיים.
 - ב. הרחבת תחולת התקנות לכלל גופי הרכש הציבורי לרבות, גופים נתמכים, גופים מתוקצבים, תאגידים מקומיים, בתי חולים ציבוריים, קופות חולים, גופים דו מהותיים ומוסדות להשכלה גבוהה. בנוסף, מוצע לתקן כי התקנות יחולו על כל גוף המבצע רכש עבור אותם הגופים.
 - ג. תיקון פקודות העיריות בהתאם על מנת שאותם הכללים הקבועים בתקנות יחולו גם על העיריות.
 - ד. חיוב ברכש גומלין ושת"פ תעשייתי בכל עסקה עם ספק זר.
 - ה. עצירה מיידית של רכש והשתתפות במכרזים מספקים שלא מלאו את רכש הגומלין אליו היו מחויבים.
 - ו. תקצוב מטה מיוצר בישראל לצורך קיום פעילויות חינוכיות, קידום תוצרת הארץ ושיפור תדמית התעשייה.
 - ז. שקיפות ביישום – לחייב כל גוף שעליו חלות התקנות (שנקרא "מזמין" בנוסח התקנות) לפרסם, פעם בשנה, את היקף המכרזים שהוא פרסם ואת היקף הרכישות המקומיות. כמו כן, לחייב את כלל המזמינים לדווח לוועדת כלכלה או הכספים (פעם בשנה, את סטאטוס יישום התקנות).
 - ח. הגדלת שיעור ההעדפה – הגדלת שיעור ההעדפה בשתי הקטגוריות (תוצרת הארץ ועוטף עזה) ב- 10%.
 - ט. הקמת ועדות משותפות למעסיקים ולמשרדי ממשלה עתירי מחשוב כדוגמת משרד החינוך, הבריאות, נש"מ, לצורך העברת והחלפת מערכות מחשוב המפותחות בחו"ל למערכות תוצרת הארץ.
 - י. חיוב ספק המרכבה הממשלתי לאפשר אינטגרציה פשוטה למערכות מחשוב תוצרת הארץ.
 - יא. החלפת המערכות הממשלתיות שהכניסו את Zoom, Teams, Sharepoint במערכות ישראליות שניתן יהיה להציג אותם לזרים.

12. הפחתת הבירוקרטיה והרגולציה

- א. עד סוף 2021 תבוצע במלואה החלטת הממשלה 2118 על פי כל אחד ממשרדי הממשלה מחויב הפחתת נטל הרגולציה ב- 25%.
- ב. על כל משרד ממשלתי ורגולטור להציג תוכנית לביטול מידי של חמישה חסמי רגולציה משמעותיים, שאינם תקציביים, לדוגמא: הגנ"ס, הקלות בהיתרי בנייה, מפרטים אחידים לפי סטנדרט בינ"ל, רישום תרופות, תמרוקים.
- ג. לצורך גיבוש התוכנית, מומלץ להורות על הקמת צוות בינ-משרדי בהשתתפות נציגי המעסיקים והמגזר הפרטי אשר יידרש להציג את מסקנותיו בתוך 8 שבועות.
- ד. כל צעד ייחשב כהקלה בכפוף להסכמה בין אגף ממשל וחברה במשרד רה"מ, משרדי האוצר והכלכלה ותעשייה והמעסיקים.
- ה. עד להגשת מסקנות אלו תוקפא כל רגולציה קיימת, לא תוצע שום רגולציה חדשה, להוציא רגולציה הנחוצה לטיפול במשבר הקורונה שמירה על חיי אדם ובריאותם.
- ו. החלת RIA בחוק ההסדרים על כל גופי הממשלה והכנסת כולל חקיקה פרטית ואיסור קואליציוני על חקיקה אשר תייקר את עלות ההעסקה בישראל.

בכבוד רב,

נשיאות המעסיקים והעסקים בישראל